

Generelle bestemmelser for de kommunale redningsberedskabers uddannelsesvirksomhed

Introduktion til redningsberedskabets samlede uddannelsessystem.....	2
De kommunale redningsberedskabers uddannelsesvirksomheder.....	3
Pædagogiske principper.....	4
Kvalifikationsrammen for Livslang Læring.....	5
Læringsplaner og strukturel oversigt.....	5
Uddannelsesplanlægning.....	6
Undervisningsmidler.....	7
Pædagogik og undervisningsmetoder.....	9
Instruktører.....	9
Arbejds miljø og sikkerhed.....	10
Forudsætninger for deltagelse i redningsberedskabets uddannelser.....	10
Uddannelsesomkostninger.....	11
Merit.....	12
Certificering og anden bedømmelse.....	14
Dokumentation for uddannelse.....	16
Registrering af uddannelse.....	16
Kompetencegivende uddannelser.....	16
Uddannelse af frivillige i redningsberedskabet.....	19
Lovgivning.....	19
Klagevejledning.....	20
Kontakt oplysninger.....	21
Opdatering og ændring af bestemmelser.....	21

Introduktion til redningsberedskabets samlede uddannelsessystem

Ansatte og frivillige i redningsberedskabet udfører en lang række opgaver på forskellige niveauer og inden for meget specialiserede funktionsområder. For bedst muligt at kunne løse disse opgaver, skal personel i redningsberedskabet have en uddannelse, der svarer til det niveau og til den eller de funktioner, som den enkelte person varetager.

Det er Forsvarsministeren, som skal fastsætte regler for uddannelse af redningsberedskabets personel, og det er Beredskabsstyrelsen der fastsætter indholdet af og bestemmelser for gennemførelsen for uddannelserne i redningsberedskabet. Det er Beredskabsstyrelsens mål, at udvikle og gennemføre beredskabsfaglige uddannelser, der er tilpasset både beredskabets og samfundets behov, således at uddannelserne i redningsberedskabet medvirker til at øge samfundets robusthed.

Redningsberedskabets personel inddeles traditionelt i 3 niveauer:

- o Manuelt niveau.
- o Mellemliderniveau.
- o Lederniveau (inklusive chefniveauet).

De enkelte uddannelser og kurser i redningsberedskabet retter sig mod opgaveløsningen på disse 3 niveauer.

Uddannelserne på manuelt niveau gennemføres lokalt i de kommunale redningsberedskabers uddannelsesvirksomhed. Det er den lokale beredskabschef, der har det overordnede ansvar for uddannelsernes gennemførelse. Beredskabschefen kan udpege andre til at varetage de planlægningsmæssige opgaver forbundet med uddannelsesopgaven.

For at blive videreuddannet til mellemliderniveauet eller lederniveauet kan man søge optagelse på de kurser, som udbydes i Beredskabsstyrelsens kursusvirksomhed. Det er Beredskabsstyrelsen, der har ansvaret for kursernes gennemførelse.

Både de, som planlægger, gennemfører og deltager i redningsberedskabets uddannelser, kan finde en række nyttige oplysninger i Beredskabsstyrelsens uddannelsesbestemmelser.

Uddannelsesbestemmelserne er opdelt i to dele. Den ene del omfatter uddannelseselementerne for det manuelle niveau, som fremgår af de "Generelle bestemmelser for de kommunale redningsberedskabers uddannelsesvirksomhed". Den anden del omfatter uddannelseselementerne for mellemliderniveauet og

lederniveauerne, som fremgår af de "Generelle bestemmelser for Beredskabsstyrelsens kursusvirksomhed".

Uddannelsesbestemmelserne indeholder en række generelle bestemmelser. De generelle bestemmelser giver informationer om administrative procedurer og alle andre forhold, der ikke direkte relaterer sig til de enkelte uddannelser og kurser. Eksempelvis er det angivet, hvem der betaler udgifterne i forbindelse med de forskellige uddannelsesaktiviteter.

De generelle bestemmelser suppleres af uddannelsesbeskrivelser. For alle redningsberedskabets uddannelser på manuelt niveau er der udarbejdet uddannelsesbeskrivelser, og for alle kurser på mellemlider- og lederniveau i Beredskabsstyrelsens kursusvirksomhed er der ligeledes udarbejdet en uddannelsesbeskrivelse. Disse kan findes på Beredskabsstyrelsens hjemmeside. Eventuelle særlige bestemmelser, der afviger fra de generelle bestemmelser, og som for eksempel kun gælder for en enkelt uddannelse, vil fremgå i den konkrete sammenhæng som for eksempel bestemmelserne om certificering i forbindelse med uddannelsen.

De kommunale redningsberedskabers uddannelsesvirksomhed

Uddannelse på manuelt niveau i redningsberedskabet gennemføres i kommunerne efter de uddannelsesplaner, som udarbejdes og udsendes af Beredskabsstyrelsen. Uddannelserne gennemføres ved hjælp af lokale instruktører, som har den uddannelse, der er fastsat af Beredskabsstyrelsen. Det er et kommunalt ansvar, at de gældende uddannelsesplaner følges, herunder også nærværende generelle bestemmelser. Når alle redningsberedskaber følger de samme uddannelsesplaner for kompetencegivende uddannelser, sikres der den største grad af mobilitet, hvis en person med en uddannelse i redningsberedskabet ønsker at flytte til en anden kommune og anvende sine erhvervede kompetencer der. Kommunen afholder selv udgifterne forbundet med uddannelsernes gennemførelse. Redningsberedskabet kan vælge at lade andre kommuner eller private entreprenører gennemføre uddannelsesaktiviteterne på manuelt niveau. Hvilken betaling, der skal lægges for sådanne ydelser er et mellemværende mellem de to parter.

Uddannelsesstrukturen på manuelt niveau

Uddannelsesplanerne for uddannelserne på manuelt niveau er overordnet opdelt efter fagområder inden for hvilke, der er en række forskellige uddannelsesmoduler. De findes på Beredskabsstyrelsens hjemmeside, hvor styrelsen tillige tilstræber at illustrere sammenhængen mellem forskellige dele af

uddannelsessystemet. Blandt redningsberedskabets uddannelser på manuelt niveau er der både obligatoriske uddannelser og ikke obligatoriske uddannelser. Hvis man skal virke som brandmand i redningsberedskabet, skal man gennemgå et obligatorisk uddannelsesforløb og efterfølgende deltage i den årlige obligatoriske vedligeholdelsesuddannelse. Foruden den obligatoriske uddannelse for brandmænd er der en række andre uddannelseselementer inden for forskellige fagområder. Disse ikke obligatoriske uddannelser kan gennemgås af brandmænd, som skal have kompetencer, der supplerer kompetencerne erhvervet via den obligatoriske indsatsuddannelse. De ikke obligatoriske uddannelser kan også gennemgås af andre, der på forskellig vis supplerer og støtter det daglige beredskab. Deltagelse i en årlig vedligeholdelsesuddannelse er obligatorisk for alt personel, der udfører brandslukningsopgaver inden for det kommunale redningsberedskab. Dette gælder både brandmænd, holdledere og indsatsledere. Planerne for vedligeholdelsesuddannelserne fastsættes af Beredskabsstyrelsen og findes på Beredskabsstyrelsens hjemmeside.

Nærværende generelle bestemmelser finder tillige anvendelse, når der lokalt gennemføres vedligeholdelsesuddannelse.

For at tilgodese særlige uddannelsesbehov i kommunerne, kan der lokalt udarbejdes ekstra uddannelsesmoduler. Disse kan godkendes i Beredskabsstyrelsen, når de overholder visse krav. Procedurer for godkendelse af lokalt udarbejdede uddannelsesmoduler fremgår af Beredskabsstyrelsens hjemmeside. Beredskabsstyrelsens godkendelse af lokale uddannelsesmoduler er en betingelse for, at en kommune kan søge om refusion af uddannelsesomkostningerne, når det drejer sig om uddannelse af frivillige, der har kontrakt med det kommunale redningsberedskab.

Pædagogiske principper

I Beredskabsstyrelsen defineres uddannelse som den opnåede kvalifikation, på baggrund af tilegnet viden, færdigheder og kompetencer. Beredskabsstyrelsens uddannelser skal styrke deltagernes tilegnelser af beredskabsfaglige kvalifikationer, normer og værdier. Al undervisning, formidling og facilitering tager udgangspunkt i Beredskabsstyrelsens fire pædagogiske principper:

- Undervisningen er praksisnær og anvendelsesorienteret
- Undervisningen lægger op til samspil og samarbejde
- Undervisningen indeholder og udfordrer deltagernes refleksion
- Undervisningen involverer og aktiverer deltagerne

Kvalifikationsrammen for Livslang Læring

For at Beredskabsstyrelsen løbende kan sikre, at al uddannelse understøtter det statslige redningsberedskabs opgaveløsning, er alle uddannelser og kurser - i tråd med god forvaltningskultur - beskrevet ved brug af Kvalifikationsrammen for Livslang Læring. Beredskabsstyrelsens uddannelsesdokumentationen følger Forsvarskoncernens uddannelseshierarki. Alle uddannelser bliver lokalt niveauvurderet i forhold til Kvalifikationsrammen. Således sikres der gennemsigthed og sammenlignelighed både internt i organisationen, koncernfælles, militært-civilt og nationalt-internationalt, samt at uddannelse, uddannelsesdokumentation og undervisning kvalitetssikres.

Ved gennemførelse af redningsberedskabets obligatoriske uddannelser på manuelt niveau, skal der undervises i overensstemmelse med retningslinjerne i Beredskabsstyrelsens læringsplaner for de enkelte uddannelser.

Læringsplanerne til redningsberedskabets uddannelser på manuelt niveau udgives på Beredskabsstyrelsens hjemmeside.

De anvendte begreber læringsplan og strukturel oversigt er centrale begreber for udarbejdelse og beskrivelse af redningsberedskabets uddannelse og beskrives i det nedenstående.

Læringsplaner og strukturel oversigt

Læringsplan

Læringsplanen beskriver de overordnede forhold vedrørende tilrettelæggelsen af uddannelsens gennemførelse. Den indeholder elementer vedrørende uddannelsens formål, læringsudbytte, indhold, arbejdsformer, evaluering tidsforbrug og kontrol. Formålet indeholder forklaring på hvilke funktioner de enkelte uddannelser er rettet mod. Læringsudbytte forklarer hvilken viden, færdighed og kompetence deltageren skal have opnået igennem uddannelserne beskrevet ud fra kvalifikationsrammen for livslang læring. Derudover kan der være beskrevet forskellige særlige bestemmelser omkring eksempelvis deltagerforudsætninger, prøver og certificering.

Strukturel oversigt

Den strukturelle oversigt er det strukturelle overblik over uddannelsens lektioner, tidsforbrug og indhold i overskrift.

Læringsoversigt

Læringsoversigten angiver i detaljer, hvordan uddannelsen er delt ud på forskellige lektioner. For hver lektion beskrives lektionens emne, mål og tidsforbrug samt læringsmål, der ud fra viden, færdighed og kompetence beskriver deltagerens mål for læring ud fra LRH-taksonomiens*) handleleverber (*viden, færdigheder og holdninger).

Herudover kan der være angivet en række henvisninger til eksempelvis relevante love, bekendtgørelser, vejledninger, retningslinjer og faglitteratur. Ydermere kan der være tilknyttet forklarende bemærkninger til de enkelte lektioner.

Uddannelsesplanlægning

Overordnet ansvar

Beredskabschefen har - på kommunens vegne - det overordnede ansvar for, at uddannelse af personel i redningsberedskabet sker i overensstemmelse med reglerne i personelbekendtgørelsen og de bestemmelser, der er udgivet af Beredskabsstyrelsen.

Uddannelsesansvar

Beredskabschefen kan ikke fralægge sig sit ansvar for uddannelserne, men kan udpege en kvalificeret medarbejder til at varetage opgaverne med at planlægge og koordinere gennemførelsen af uddannelserne. En sådan "uddannelsesansvarlig" har over for chefen ansvaret for, at uddannelserne gennemføres i overensstemmelse med de til enhver tid gældende bestemmelser. Kommunen kan alternativt vælge helt eller delvis at lade sine uddannelses- og øvelsesaktiviteter gennemføre eksternt ved at indgå aftale herom med entreprenører, som har de fornødne kompetencer.

Den uddannelsesansvarlige skal drage omsorg for, at de til enhver tid gældende bestemmelser er kendte og efterleves af alt personel inden for sit ansvarsområde. Det er herunder særligt vigtigt, at instruktørerne besidder de kompetencer, der kræves for gennemførelse af de konkrete uddannelser.

Den uddannelsesansvarlige skal være særlig opmærksom på, hvilke krav der stilles til vedligeholdelse af tidligere erhvervede uddannelser. Læs mere herom i afsnittet "Kompetencegivende uddannelse".

Den uddannelsesansvarlige bør løbende overvære uddannelses- og øvelsesaktiviteter samt deltage i evalueringen af disse aktiviteter. Dette kan være med til at sikre, at uddannelsesaktiviteterne fremadrettet kan tilpasses, så der opnås den bedst mulige effekt af uddannelsesaktiviteterne.

Den uddannelsesansvarlige bør som minimum gennemføre den obligatoriske uddannelse for instruktører i redningsberedskabet. Herudover anbefaler Beredskabsstyrelsen, at den uddannelsesansvarlige gennemfører en supplerende uddannelse i pædagogik og uddannelsesplanlægning.

Læs om instruktørernes ansvar og opgaver i afsnittet "Instruktører".

Uddannelses- og øvelsessamarbejde

Et kommunalt redningsberedskab kan med fordel etablere uddannelses- og øvelsessamarbejder med en eller flere andre kommuner. Samarbejdet kan også søges etableret med et statsligt beredskabscenter og med andre relevante samarbejdsparter i eller uden for redningsberedskabet.

En af fordelene ved sådanne uddannelses- og øvelsessamarbejder er blandt andre, at man herigennem kan træne samarbejdet med de relevante samarbejdsparter, som man også vil skulle arbejde sammen med i de daglige indsatssituationer. Øvelsessamarbejder vil også øge erfaringsudvekslingen mellem kommunerne. Herudover vil samarbejder om uddannelsesaktiviteter ofte kunne resultere i, at uddannelsesomkostningerne per deltager bliver mindre.

Undervisningsmidler

I redningsberedskabets uddannelser kan der anvendes en lang række forskellige undervisningsmidler. Ved undervisningsmidler forstås de midler, som lærere og instruktører anvender i undervisningen med henblik på at nå de fastlagte uddannelsesmål.

Undervisningsmidlerne kan både være teoretisk lærebogsmateriale i bøger og lignende samt praktisk materiel og faciliteter til praktisk undervisning samt forskellige andre hjælpemidler.

Lærebogsmateriale

Læsestof i eksempelvis lærebøger, lærebogshæfter og anden litteratur eller uddrag heraf kan både anvendes i undervisningen og til forudgående selvstudie og efterfølgende til opslag.

Praktisk materiel

En lang række færdigheder indlæres bedst ved anvendelse af materiel, hvorved indlæringen foregår ved at anvende det pågældende materiel, eksempelvis røgdykkerudstyr og frigørelsesværktøj. Materiellet skal så vidt muligt være tilpasset lokale forhold og så vidt muligt svare til det materiel, som anvendes under indsats.

Uddannelsesfaciliteter

I forbindelse med underviserens formidling af det faglige stof anvendes en lang række faciliteter i form af undervisningslokaler og faciliteter som eksempelvis brandhuse, redningsruiner, røgdykkerbaner og øvelsesstands til træning af mange forskelligartede uddannelseselementer. Fælles for alle faciliteterne er, at de skal leve op til alle krav, som stilles i uddannelsesplanerne og så vidt muligt være konstrueret til formålet. Faciliteterne skal herudover leve op til Arbejdstilsynets krav.

Uddannelsesstedet har ansvaret for, at de nødvendige øvelsesbygninger og øvelses-stands er til stede for gennemførelse af de enkelte lektioners praktisk betonedede indhold.

Andre hjælpemidler

I mange tilfælde kan man supplere undervisningen med andre former for undervisningsmidler, som kan hjælpe med at illustrere det faglige stof. Det kan eksempelvis være undervisningsvideoer, billeder, modeller, planspilborde, simulatorer og førstehjælpsfantomer.

Særlig hjælp til deltagere med læsevanskeligheder

Redningsberedskabets uddannelser indeholder i et vist omfang læsestof, som stiller krav til deltagerens læsefærdigheder. På IT- og Telestyrelsens hjemmeside www.adgangforalle.dk stilles gratis software til rådighed, så man kan få en vilkårlig tekst læst højt.

Beredskabsstyrelsens undervisningsmaterialer

Beredskabsstyrelsen udarbejder og udgiver løbende en bred vifte af beredskabsfaglige undervisningsmaterialer.

Via Beredskabsstyrelsens hjemmeside kan man få adgang til at læse elektroniske lærebøger. Man kan også bestille lærebøger og undervisningsfilm.

Pædagogik og undervisningsmetoder

Beredskabsstyrelsens læringsplaner er udgangspunktet, når lokale instruktører gennemfører uddannelse for personel i redningsberedskabet.

For at sikre ensartethed og genkendelighed anvender Beredskabsstyrelsen en fast model for uddannelsesplanlægning. Dette betyder, at en række forhold i forbindelse med udarbejdelse af læringsplanerne – og efterfølgende brug af disse – følger nogle fastlagte og veldefinerede principper. Blandt andet har læringsplanerne ensartet opstilling og layout. Dette gør det lettere for redningsberedskabets instruktører at anvende læringsplanerne inden for forskellige fagområder.

Instruktører

Beredskabsstyrelsen fastsætter, hvilken obligatorisk uddannelse instruktører i redningsberedskabet skal gennemføre. Uddannelseskravene vil omfatte en pædagogisk del og en faglig del. Herudover tilbyder Beredskabsstyrelsen diverse supplerende uddannelses tilbud for instruktører.

Det er helt væsentligt, at instruktørerne besidder tilstrækkelige faglige kompetencer inden for det fagområde, hvor de skal virke som instruktører. For at virke som instruktør i et fagområde skal uddannelsen til holdleder i fagområdet være gennemført og bestået.

Instruktøruddannelsen i redningsberedskabet er opbygget med et indhold, så de kommende instruktører erhverver kompetencer, der sætter dem i stand til at omsætte redningsberedskabets læringsplaner til egentlige uddannelsesforløb og opnå læringsudbytte, der lever op til de formulerede uddannelsesmål i planerne.

Under instruktøruddannelsen trænes deltagerne i en række pædagogiske værktøjer, som kan anvendes i den konkrete undervisning. Instruktøren skal have fokus på de læringsmål, der er opstillet for de enkelte lektioner, men kan tilpasse

undervisningens indhold og forløb efter deltagernes forudsætninger og lokale forhold.

Arbejds miljø og sikkerhed

En stor del af redningsberedskabets virksomhed er rettet mod at forebygge, begrænse og afhjælpe skader på personer, ejendom og miljø i forbindelse med ulykker, katastrofer eller andre større hændelser. Redningsberedskabets funktion under indsats er derfor ofte forbundet med usædvanlige og farlige arbejdsforhold.

Det er væsentligt, at alt personel medvirker til forbedring af de sikkerhedsmæssige forhold og så vidt muligt tager medansvar for egen og andres sikkerhed.

Uddannelses- og øvelsesaktiviteterne i redningsberedskabet skal gennemføres under de af Arbejdstilsynet krævede sikkerhedsmæssige forhold. Uddannelses- og øvelsesaktiviteterne skal tillige være med til at højne sikkerheden under indsats.

Det er uddannelsesstedet der, som ansvarlig for uddannelses- og øvelsesaktiviteterne, har ansvaret for sikkerheden. Sikkerhedsmæssige forhold i redningsberedskabet bør behandles i overensstemmelse med arbejdspladsens allerede eksisterende sikkerhedsorganisation. Her bør man behandle alle forhold og enhver form for hændelse, som vurderes relateret til sikkerhed.

Til inspiration i sikkerhedsarbejdet henvises til virksomhedens egen sikkerhedspolitik samt Arbejdstilsynets regler og branchevejledninger m.m.

Det er deltagerens arbejdsgiver, der har ansvaret for at tegne arbejdsskadeforsikring for medarbejderen i overensstemmelse med lovgivningen om arbejdsskader.

Forudsætninger for deltagelse i redningsberedskabets uddannelser

Som udgangspunkt vurderes ansatte og frivillige i redningsberedskabets egnethed til deltagelse i en af redningsberedskabets uddannelser af deres arbejdsgiver. Der kan dog også være forskellige mere formelle deltagerforudsætninger forbundet med deltagelse i redningsberedskabets uddannelser. Deltagerforudsætningerne fremgår af uddannelsesbeskrivelserne på Beredskabsstyrelsens hjemmeside.

Den mest almindelige deltagerforudsætning for deltagelse i en af redningsberedskabets uddannelser er, at man forud har gennemgået og bestået andre af redningsberedskabets uddannelser.

Visse uddannelser i redningsberedskabet kræver, at deltagerne har en vis fysisk og psykisk formåenhed, hvorfor der bør stilles krav til deltagernes helbred.

Den ansvarlige udbyder af uddannelsen skal vurdere den enkelte deltagers egnethed til at gennemføre uddannelsen og dennes egnethed til efterfølgende at virke i redningsberedskabet. Dette kan blandt andet sikres gennem tests og helbredsundersøgelser

Uddannelsesomkostninger

Fordelingen af udgifter til gennemførelse af uddannelse i redningsberedskabet er fastsat i personelbekendtgørelsen. Udgiftsfordelingen tager udgangspunkt i hvilken personelgruppe, der uddannes. Der skal således sondres mellem ansatte og frivillige.

Ansatte

I personelbekendtgørelsen fremgår det, at udgifter til manuel uddannelse og vedligeholdelsesuddannelse for ansatte, der skal udføre opgaver inden for det kommunale rednings-beredskab, afholdes af vedkommende kommunalbestyrelse, private redningsvæsen eller andre, der udfører opgaver inden for kommunens redningsberedskab efter aftale indgået i medfør af beredskabsloven.

Frivillige

I personelbekendtgørelsen fremgår det, at udgifter til manuel uddannelse og vedligeholdelsesuddannelse for frivillige, der skal udføre opgaver inden for det kommunale redningsberedskab, kan afholdes af Beredskabsstyrelsen. En væsentlig undtagelse i relation til uddannelsen af frivillige er, at udgifter til manuel uddannelse og vedligeholdelsesuddannelse for frivillige, der skal udføre brandslukningsopgaver i kommunens daglige beredskab, afholdes af vedkommende kommunalbestyrelse, private redningsvæsen eller andre, der udfører opgaver inden for kommunens redningsberedskab efter aftale indgået i medfør af beredskabsloven. Dette gælder eksempelvis for frivillige ved de Sønderjyske Frivillige Brandværn.

Enhedstimebetalingssystemet

Staten yder økonomisk tilskud til kommunernes uddannelse af frivillige gennem enhedstimebetalingssystemet, som administreres af Beredskabsstyrelsen. De kommuner, som har tegnet kontrakt med frivillige om deltagelse i kommunens redningsberedskab kan søge enhedstimebetaling til gennemførelse af godkendte beredskabsfaglige uddanner på manuelt niveau. På baggrund af det samlede uddannelsesbehov hos kommunens frivillige kan kommunen ansøge om enhedstimebetaling. Tilskuddet beregnes ud fra antallet af uddannelsestimer, en sats per uddannelsestime (enhedstimesatsen) samt kommunens udgift til helbredsattester.

Man kan finde yderligere vejledning til enhedstimebetalingssystemet, skema til ansøgning og regnskabsaflæggelse med mere på Beredskabsstyrelsens hjemmeside.

Merit

Udgangspunktet for at varetage en funktion i redningsberedskabet er, at man skal gennemføre den uddannelse, som Beredskabsstyrelsen fastsætter for de pågældendes funktion. Beredskabsstyrelsen anerkender dog, at det i visse tilfælde vil være hensigtsmæssigt, at vurdere muligheden for at give merit for tidligere erhvervede kvalifikationer.

Meritforståelse i redningsberedskabet

Merit anvendes inden for redningsberedskabets uddannelsessystem som en betegnelse for den enkeltes mulighed for i visse tilfælde at afvige fra den på forhånd tilrettelagte uddannelsesvej med henblik på at sikre fleksibilitet og videst muligt at undgå unødigt dobbeltuddannelse. Således kan prøveresultater eller kursusbeviser overføres fra en uddannelse til en anden, kursistens uddannelsesforløb kan afkortes, eller kursisten kan helt slippe for at deltage i undervisningen og for at gå til prøve i en uddannelse, fordi han eller hun i forvejen besidder de nødvendige kundskaber og færdigheder. Merit i redningsberedskabet tager udgangspunkt i erhvervsmæssige kvalifikationer, som omfatter uddannelse, efteruddannelse, relevant erhvervs erfaring og andre faglige kvalifikationer, som ansøgeren er i besiddelse af forud for uddannelsens start.

Hvem fortager meritvurderinger for uddannelser på manuelt niveau i redningsberedskabet?

Udgangspunktet er, at kompetensen til at foretage meritvurderinger på manuelt niveau i redningsberedskabet er tillagt kommunalbestyrelserne. Disse kan således helt eller delvist give merit til personel på manuelt niveau, der i Danmark har erhvervet erhvervsmæssige kvalifikationer, som findes at kunne sidestilles med redningsberedskabets uddannelser på manuelt niveau. Kommunalbestyrelserne kan anmode Beredskabsstyrelsen om vejledning i forbindelse med behandlingen af en konkret meritsag.

Undtaget fra ovennævnte udgangspunkt er meritvurdering af kompetencer på manuelt niveau erhvervet uden for Danmark, idet kompetensen til at foretage sådanne meritvurderinger er tillagt Beredskabsstyrelsen. Denne kan helt eller delvist give merit til personel på manuelt niveau, der uden for Danmark har erhvervet erhvervsmæssige kvalifikationer, som findes at kunne sidestilles med redningsberedskabets uddannelser på manuelt niveau.

Dokumentationskrav

Med henblik på behandling af ansøgninger om merit skal ansøgeren tilvejebringe følgende dokumentation:

- 1) Bevis for navn, fødselsdato og nationalitet.
- 2) Relevante eksamenspapirer.
- 3) Dokumentation for uddannelsens indhold.
- 4) Dokumentation for eventuel relevant praktisk erfaring.
- 5) Eventuel anden relevant dokumentation.

Dokumentationen skal foreligge i form af originale dokumenter eller som bekræftede kopier på originalsprog så vel som i autoriseret dansk (eventuelt svensk eller norsk) eller engelsk oversættelse, bekræftet af en ambassade eller et konsulat eller en anden offentlig myndighed.

Beredskabsstyrelsens tildeling af merit for kompetencer på manuelt niveau erhvervet uden for Danmark

En meddelelse om tildeling af merit gives skriftligt, således at meritansøgeren har dokumentation herfor ved eventuelle fremtidige behov.

Beredskabsstyrelsens afslag på merit for kompetencer på manuelt niveau erhvervet uden for Danmark

En meddelelse om afslag på merit gives skriftligt til meritansøgeren. Med afslaget gives en klagevejledning.

Såfremt der gives afslag på merit for udenlandsk uddannelse, erhvervsmæssige kvalifikationer eller andre relevante kundskaber erhvervet uden for Danmark, skal ansøgeren – som alternativ til at gennemgå den fulde uddannelse – gives mulighed for at gennemgå en prøvetid eller bestå en egnethedsprøve forud for varetagelse af den pågældende funktion. Beredskabsstyrelsen fastsætter de nærmere bestemmelser om gennemførelsen heraf.

Certificering og anden bedømmelse

I alle sammenhængende uddannelsesforløb i redningsberedskabet er der en eller anden form for afsluttende afprøvning af deltagernes nyerhvervede kompetencer. Afprøvningen skal afgøre, om deltagerne har opnået et tilfredsstillende indlæringsniveau og er berettigede til at modtage beviser. Omfanget af og vilkårene for afprøvningen fremgår af den aktuelle uddannelsesbeskrivelse.

Ved korte uddannelser eller selvstændige uddannelsesmoduler (emnemæssigt sammenhængende lektioner) består afprøvningen af indlæringsniveau typisk i, at instruktøren gennemfører en afprøvning. Dette kan ske ved at anvende en vejledende prøve, som kan være indeholdt i uddannelsesbeskrivelsen eller lokalt udarbejdet af den pågældende instruktør. Endelig er der den mulighed, at instruktøren laver en mundtlig stikprøvekontrol.

Adgang til certificering

Ved længere uddannelser – herunder uddannelser, der tidligere blev benævnt funktionsuddannelser – vil der efter bestemmelserne i uddannelsesbeskrivelserne være mulighed for en certificering, som er at sammenligne med en afsluttende eksamen. Ved tilfredsstillende gennemførelse af certificeringen vil der blive udstedt et uddannelsesbevis, der bekræfter, at den pågældende deltager har opnået visse definerede kompetencer inden for fagområdet. Ved en certificering medvirker altid en ekstern censor, der er udpeget og godkendt af Beredskabsstyrelsen.

Fravær

Deltagere, der har været fraværende i mere end 10% af uddannelsestiden, kan normalt ikke deltage i en certificering. Der kan endvidere være andre forhold, der bevirker, at den uddannelsesansvarlige myndighed vurderer, at en deltager ikke kan få adgang til at deltage i en certificering.

Bedømmelse i forbindelse med certificering

Ved certificering medvirker en eksaminator og en ekstern censor.

Eksaminator er normalt den gennemgående instruktør, der af den uddannelsesansvarlige myndighed er udpeget til at medvirke ved certificeringen.

Eksaminator og censor skal begge medvirke til at afdække færdigheder og viden hos deltagerne i certificeringen. Desuden skal eksaminator og censor i fællesskab bedømme deltagerens præstationer.

I redningsberedskabet foretages der bedømmelse i forbindelse med certificering og anden prøveafleggelse. Der kan enten blive foretaget en relativ bedømmelse, således at der gives en egentlig karakter, eller blive foretaget en absolut bedømmelse – som udmøntes i bedømmelsen "Bestået" eller "Ikke bestået". Bedømmelsesformen vil fremgå af læringsplanen eller i bestemmelserne for certificering.

Censorer i redningsberedskabet

De censorer, som medvirker ved redningsberedskabets uddannelser, er udpeget og godkendt af Beredskabsstyrelsen og indgår i et censorkorps for fagområdet.

Beredskabsstyrelsen sørger for at have et passende antal censorer til rådighed inden for hvert fagområde. Censornavne og kontaktoplysninger fremgår af lister hos de statslige beredskabscentre.

I god tid før en planlagt certificering retter uddannelsesstedet henvendelse til pågældende statslige beredskabscenter med henblik på at få tildelt en censor.

På Beredskabsstyrelsens hjemmeside vil der være yderligere informationer og formularer, der relaterer sig til anvendelse af censorer og gennemførelse af en certificering.

Dokumentation for uddannelse

Uddannelsesbevis

Den uddannelsesansvarlige myndighed udsteder Beredskabsstyrelsens uddannelsesbevis for gennemført og bestået uddannelse jævnfør de generelle bestemmelser for fravær, bedømmelse og karaktergivning med mere.

Erstatningsbevis

Nye beviser (erstatningsbeviser) kan udstedes af den uddannelsesansvarlige myndighed.

Registrering af uddannelse

Indberetning til Beredskabsstyrelsen og registrering

Uddannelsesudbyderen skal indberette oplysninger til Beredskabsstyrelsen om alle deltagere, der består en af redningsberedskabets uddannelser og som derfor får udstedt et af Beredskabsstyrelsens uddannelsesbeviser. Oplysningerne registreres af Beredskabsstyrelsen på personens CPR-nummer i en elektronisk database. Formålet hermed er, at Beredskabsstyrelsens kursusadministration skal kunne kontrollere, om en kommende kursist opfylder de deltagerforudsætninger, der stilles for deltagelse i et af Beredskabsstyrelsens kurser.

Registrering i ODIN

Kommunerne skal selv registrere personel i redningsberedskabets uddannelser i ODIN jævnfør cirkulære om elektronisk registrering og indberetning af redningsberedskabets udrykningsaktiviteter. Denne registrering i ODIN sker sammen med uddannelsesstedets indsendelse af oplysninger til Beredskabsstyrelsen med henblik på registrering af oplysningerne i styrelsens uddannelsesdatabase.

Kompetencegivende uddannelse

Hvad giver gennemførelse af redningsberedskabets uddannelser ret til?

Varetagelsen af en række af funktionerne i redningsberedskabet er betinget af, at man har gennemført en obligatorisk uddannelse. De obligatoriske uddannelser fremgår af personelbekendtgørelsen. Eksempelvis skal man for at kunne virke som brandmand, først have gennemført den af Beredskabsstyrelsen fastsatte

obligatoriske uddannelse og gennemgå en kompetencegivende certificering, således at man kan få udstedt et uddannelsesbevis.

Inden for en række fagområder kan den uddannelsesansvarlige myndighed vælge at gennemføre en kompetencegivende certificering af deltagerne.

Certificering på manuelt niveau inden for fagområdet giver ud over kompetencen til at virke inden for fagområdet, ligeledes ret til videreuddannelse inden for fagområdet til mellemlider- og/eller lederniveauet.

Vedligeholdelsesuddannelse

Det fremgår af personelbekendtgørelsen, at alt personel, der udfører brandslukningsopgaver inden for det kommunale redningsberedskab, hvert år skal deltage i en obligatorisk vedligeholdelsesuddannelse. Dette gælder både for ansatte og frivillige i de kommunale redningsberedskaber og det gælder såvel for personel på manuelt niveau som for holdledere og indsatsledere.

Herudover skal ansatte og frivillige i de kommunale redningsberedskaber, der har en certificering inden for et af redningsberedskabets øvrige fagområder, hvert år deltage i den obligatoriske vedligeholdelsesuddannelse inden for fagområdet. Deltagelse i den årlige vedligeholdelsesuddannelse er obligatorisk for at opretholde certificeringen og dermed for at bevare retten til at virke inden for fagområdet.

Vedligeholdelsesuddannelsen tilrettelægges således, at den både indeholder repetition af emner, som er gennemgået i den oprindelige uddannelse, og indeholder nye emner. Et af formålene med vedligeholdelsesuddannelsen er at træne samarbejdet i beredskabet.

Bestemmelserne for den årlige vedligeholdelsesuddannelse fastsættes af Beredskabsstyrelsen og udgives på Beredskabsstyrelsens hjemmeside.

På baggrund af de udsendte bestemmelser udarbejder kommunernes instruktører lokale uddannelsesplaner for vedligeholdelsesuddannelsen.

Beredskabsstyrelsens vedligeholdelsesuddannelse er at betragte som en minimumsvedligeholdelse af uddannelsen. Det lokale beredskab bør herudover gennemføre supplerende vedligeholdelsesuddannelse og herunder øvelser i overensstemmelse med kommunens risikobaserede dimensionering.

Forældelse

Forældelse, vurdering og generhvervelse af uddannelseskompetencer

Den ansættelsesansvarlige myndighed har ansvaret for, at ansatte og frivillige i redningsberedskabet til stadighed har de kompetencer, der forudsættes i en given funktion. Det gælder også for en person, der har været væk fra redningsberedskabet i en periode, og herefter kommer tilbage. Det kan her være nødvendigt at gennemføre en supplerende uddannelse af den enkelte på baggrund af en konkret vurdering.

Manuelt niveau

Såfremt en person, der i en periode ikke har været ansat eller frivillig i redningsberedskabet eller ikke har varetaget funktionen og som ikke har vedligeholdt sin uddannelse, ønsker at genindtræde, skal der gennemføres en kompetenceafklaring af ansættelsesmyndigheden/arbejdsgiveren. Dette for at vurdere den pågældendes aktuelle videns- og færdighedsniveau inden for brandmandsfaget. Kompetenceafklaringen er baseret på indholdet af den eksamen, der i dag gennemføres ved Funktionsuddannelses Indsats afslutning. På baggrund af resultatet træffer den uddannelsesansvarlige sin vurdering af den pågældende medarbejders uddannelsesbehov og sammensætter det efterfølgende opkvalificerings- og uddannelsesforløb.

Holdleder- og indsatslederniveau

Såfremt en person ikke længere er ansat eller frivillig i redningsberedskabet, kan det være svært at vedligeholde sin beredskabsfaglige uddannelse. En person, der i en periode ikke har været ansat eller frivillig i redningsberedskabet eller ikke har varetaget funktionen og som ikke har vedligeholdt sin uddannelse, bibeholder sin certificering i en periode på op til fem år. Efter det femte år bortfalder certificeringen på holdleder- samt indsatslederniveau. Personen skal derfor gennemføre den pågældende uddannelse for derved at generhverve sin certificering og således igen opnå retten til at virke i funktionen.

Såfremt kompetencegabet er for stort, kan ansættelsesmyndigheden vælge at sende den pågældende til en ny certificering eller på en ny Funktionsuddannelses Indsats.

Beredskabsstyrelsen udarbejder værktøj og materialer til at gennemføre kompetenceafklaring. Disse kan tilgås fra hjemmesiden. Forventes udgivet 1. kvartal 2022.

Uddannelse af frivillige i redningsberedskabet

Frivillige udgør et væsentligt potentiale for det samlede redningsberedskab. Man kan være frivillig i både det statslige redningsberedskab og i de kommunale redningsberedskaber.

Definition af frivilligbegrebet i redningsberedskabet

Nedenstående betingelser skal være opfyldt, for at en person i uddannelsesmæssig henseende kan defineres som frivillig.

En frivillig i redningsberedskabet er en person, der har indgået kontrakt om frivillig tjeneste enten i det statslige eller det kommunale redningsberedskab jævnfør beredskabsloven.

En frivillig modtager ikke løn for sin tjeneste i beredskabet og herunder deltagelse i uddannelse, men kan under visse omstændigheder modtage godtgørelse for tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse.

Personer, der er tilknyttet De Sønderjyske Frivillige Brandværnsforbund, er ikke omfattet af dette frivilligbegreb.

Man kan læse mere om det at være frivillig i redningsberedskabet på Beredskabsstyrelsens hjemmeside.

Frivilligkontrakt

For at den frivillige anerkendes som frivillig, skal der være indgået en frivilligkontrakt mellem beredskabet og den enkelte. Beredskabsstyrelsen kan forlange, at kommunen dokumenterer en persons status som frivillig.

Enhedstimebetaling

Staten yder økonomisk tilskud til kommunernes uddannelse af frivillige. Tilskuddet ydes gennem enhedstimebetalingssystemet, som administreres af Beredskabsstyrelsen. Læs herom i afsnittet "Uddannelsesomkostninger".

Lovgivning

De obligatoriske krav til beredskabsfaglig uddannelse fremgår af bekendtgørelse nr. 41 af 21. januar 1998 om personel i redningsberedskabet (personelbekendtgørelsen). Personelbekendtgørelsen er vedtaget med forankring i Beredskabsloven, jævnfør lovbekendtgørelse nr. 137 af 1. marts 2004, med senere ændringer.

Klagevejledning

Generel klagevejledning

Klager vedrørende redningsberedskabets uddannelsessystem sendes til Beredskabsstyrelsen.

Klager over Beredskabsstyrelsens afgørelser sendes til Forsvarsministeriet.

Særligt angående klager vedrørende certificering og anden bedømmelse

Klager i relation til gennemførelse af certificering og bedømmelse i forbindelse med redningsberedskabets uddannelser sendes til Beredskabsstyrelsen.

En klage over en bedømmelse skal indgives af deltageren senest 2 uger efter, at bedømmelsen er offentliggjort. Klagen skal være skriftlig og begrundet.

Kontaktoplysninger

Henvendelser til Beredskabsstyrelsen vedrørende uddannelse

Beredskabsstyrelsen center for Uddannelse varetager, foruden kursusdelen, ligeledes styrelsens myndighedsopgaver på uddannelsesområdet herunder sagsbehandling, uddannelsesbestemmelser, uddannelsesplaner og sikkerhedsspørgsmål vedrørende uddannelse og øvelser. Beredskabsstyrelsen Center for Uddannelse forestår også tværgående og tværfagligt samarbejde, uddannelsesfaglig konsulentvirksomhed og projektaktiviteter samt udvikling af uddannelsesmidler, lærebøger med mere. Endvidere udfører kontoret en række administrative opgaver og servicefunktioner herunder central booking og kursusadministration samt rådgivning og vejledning i uddannelsesmæssige spørgsmål.

Henvendelser rettes til adressen:

Postadresse: **Beredskabsstyrelsen**
 Center for Uddannelse
 Nørremarken 21
 6360 Tinglev

E-post: **BRS-KTP-TS@BRS.DK**

Telefon: **72 85 20 40**

Beredskabsstyrelsens hjemmeside

Oplysninger om Beredskabsstyrelsens virksomhed og heriblandt oplysninger vedrørende uddannelsesrelaterede emner kan læses på Beredskabsstyrelsens hjemmeside:

www.brs.dk

Opdatering og ændring af bestemmelserne

De generelle bestemmelser for de kommunale redningsberedskabers uddannelsesvirksomhed opdateres og ændres ved udarbejdelse af en ny udgave, som publiceres på Beredskabsstyrelsens hjemmeside. Eventuelle bemærkninger til bestemmelserne bedes sendt til Beredskabsstyrelsen Center for Uddannelse.